

Стоп, знята!

МОСТ У 1945-Ы

Як праходзяць здымкі 8-серыйнага фільма пра размінёраў

Апошнім часам да «Беларусьфільма» было шмат пытанняў. То не працаваў сайт галоўнай і адзінай кінастудыі ў краіне, то шэраг скандалаў з размеркаваннем фінансавых сродкаў. З-за гэтага настрой супрацоўнікаў ды ўвогуле ўсіх неабякавых да кіно быў, мякка кажучы, не вельмі. Але цяпер быццам бы ў «Беларусьфільма» адкрылася другое дыханне: ідзе работа над агучваннем фільмаў, арганізоўваецца «Лістапад» і, што самае галоўнае для кожнай кінастудыі, ствараюцца стужкі. Вось і зараз тут працуюць над новым праектам, які здымае айчыны рэжысёр-пастаноўшчык Іван Паўлаў. Мы завіталі на адну са здымачных пляцовак, каб паглядзець, што там адбываецца.

Працоўная назва будучага 8-серыйнага фільма — «Полымя пад попелам». Галоўныя героі стужкі — размінёры (менавіта такая прафесія). Падзеі разгортваюцца адразу ў дзвюх часавых прасторах: у наш час і ў 1945 годзе. Зразумела, што і здымкі праходзяць у розных лакацыях. Такім чынам, здымачная група працуе на прыродзе, каля Смалявіч. Але творчы працэс праходзіць і ў адной з мінскіх кватэр. Раскрыйем невялікі сакрэт: тая самая кватэра знаходзіцца ў вельмі незвычайным па форме, але знаёмым для многіх мінчан доме. Часцей за ўсё яго называюць «долар».

У кватэры ўстаноўлены камеры, мікрафоны і лямпы. Яны выглядаюць іншаземцамі ў невялікіх, светлых пакоях. Быццам абсталяванне для кіно неспадзявана выгнала жыхароў кватэры, а тыя нават не паспелі сабраць свае рэчы. Плюшавае кацяня, чорна-белы фотаздымак сямейнай пары і паштоўка з ружамі, на якой напісана «Матулі». Ці гэта кватэра кагосьці са

здымачнай групы, ці яе арандавала — не ведаем. Але хай застаецца лёгкае пачуццё недагаворанасці.

Здымаюць сцэну, дзе Святлана, жонка галоўнага героя, размаўляе з яго дзядулем Мікалаем Пятровічам. Дарэчы, ролю дзядулі іграе народны артыст Беларусі Аляксандр Ткачонак. Мікалай Пятровіч хоча, каб яго ўнук спыніў кар’еру размінёра, знайшоў менш рызыкаўную працу. Пасля кожнага дубля рэжысёр падыходзіць да ак-

У разбураным Мінску засталася шмат боепрыпасаў, якія не разарваліся, іх належала тэрмінова абясшкодзіць. І аб тых 16-гадовых хлопцах і дзяўчатах, якія гэта рабілі, мы захацелі распавесці.

— Нічога страшнага. У мяне ёсць звычка: я ўжо сямнаццаць гадоў з’ядаю на сняданак пачку тварагу. Вельмі яго люблю, — адказвае Алесь.

Для мяне як для чалавека «з вуліцы» здымачны працэс падаўся зусім незразумелым. Здавалася б, ну што там складанага: рэжысёр працуе з акцёрамі, апэратар адказвае за карцінку, яшчэ патрэбен чалавек, які кантралюе гук. І ў прыцыпе гэтага дастаткова. Усё астатняе дадасца па ходзе справы. Але насамрэч здымкі — гэта шмат адначасовых падзей, дзе ўсё распісана. Нават калі рэжысёр пытаецца, колькі хвілін патрэбна камандзе на перастановку рэжысу, тыя павінны даць дакладны адказ. Зразумела і тое, што падчас працы акцёраў у кадры ўсё астатняе заціхае і амаль не падаюць пабочных гукаў. У кожнага са здымачнай каманды ёсць рацыя — дзеля таго, каб забяспечыць імгненную сувязь.

— Гэты праект запусцілі ў творчасць даўно, — распавядае Іван Паўлаў. — Мы доўга працавалі над сцэнарыем. Тэма маладых людзей, якія ў 1945 годзе размініравалі Мінск пасля вайны, мякка кажучы, не вельмі шырока вядома

цэраў і размаўляе з імі. Карэктэруе дэталі, хваліць за ўдалыя моманты, успамінае прыклады з жыцця, каб акцёрам было прасцей трапіць у вобраз:

— Мне патрэбен мост у 1945 год, — звяртаецца да Аляксандра Ткачонака Паўлаў. — А гэты мост я магу атрымаць толькі праз ваш погляд «у нікуды».

Падчас здымак гэтай сцэны Алесь Самахоўец (актрыса выконвае ролю Святланы), павінна есці тварог. Эпізод здымаюць ужо пяты раз запар, і Паўлаў жартаўліва кажа, што Алесь наесца гэтага тварагу на некалькі гадоў наперад.

І ЦІКАВЫХ ГІСТОРЫЙ

«Для пабудовы дома знайшлі ўчастак, які ўяўляў сабой сад, пасаджаны хутчэй за ўсё ў канцы мінулага стагоддзя. Участак знаходзіўся ў пачатку 2-га Шпітальнага завулка (пазней Вайсковага) пры ўваходзе ў гарадскі парк, які тады насіў назву — імя Прафітэрна. Пасля вайны месца сядзібы ўвайшло ў тэрыторыю парку імя Горкага».

І вось у Дзяржаўным літаратурна-мемарыяльным музеі Якуба Коласа вырашылі стварыць трохмерную мадэль сядзібы Песняра і змясцілі яе ў атмасферу гарадскога асяроддзя 20—30-х гадоў XX стагоддзя. За аснову ўзялі архіўна-бібліяграфічныя звесткі, матэрыялы з фондаў музея, а таксама ўспаміны сям’і Міцкевічаў.

— Ідэя ўзнікла ў нас больш чым год таму. Яна на-

радзілася ў тагачаснага дырэктара музея Аляксандра Васілевіча Храмога. Абмеркавалі яе, а пасля запрасілі далучыцца да працы Ахрэма Белабровіка, найвыдатнейшага вэб-дызайнера. Ён некалі супрацоўнічаў з музеймі ў праекце 3D-мадэляў беларускіх замкаў. І мы пайшлі на здзяйсненне такой ідэі, для таго каб ажывіць нашу экспазіцыю, — дзеліцца **вучоны сакратар Дзяржаўнага літаратурна-мемарыяльнага музея Якуба Коласа Антон АСТАПОВІЧ**. — Мы ведалі, што некалі ў экспазіцыі знаходзіўся макет дома, у якім Колас жывіў з 1921 да 1927 года. Але гэты макет прыйшоў у дрэнны стан, і тады яго адрэстаўравалі, зрабішы механізаваным. Цяпер ён дазваляе ўбачыць, як выглядаў дом знутры. І паралельна, паколькі ця-

пер у музеях прымяняюцца самыя розныя мультымедычныя прыстасаванні, мы пачалі прапрацоўваць 3D-мадэль дома, у якім Якуб Колас жывіў з 1927 да 1941 года.

Аднак ад ідэі зрабіць проста 3D-рэканструкцыю будынка стваральнікі праекта адмовіліся. Перш за ўсё таму, што калі інфармацыя пра знешні выгляд было ў прыцыпе дастаткова, то пра ўнутраны інтэр’еры звесткі захаваліся толькі фрагментарна. Пайшлі іншым шляхам і пачалі працаваць над рэканструкцыяй гарадскога асяродка таго перыяду, дзе тады гэты дом знаходзіўся. Да работы далучыўся амаль што ўвесь калектыў. У прыватнасці, мой суразмоўца займаўся архіўна-бібліяграфічнымі вышукамі, а пасля да працэсу далучылі яшчэ

і Паўла Растоўцава, якога ведаюць у тым ліку і як цудоўнага знаўцу Мінска. Так агульнымі сіламі аднаўлялі інфармацыю пра тагачасны ландшафт, рэльеф, забудову... Па апошняй якраз было мінімальна звестак, таму вырашылі драўляную забудову рэканструяваць па аналагах.

— Быў прадстаўлены цэлы шэраг праектаў драўляных дамоў Мінска канца XIX — пачатку XX стагоддзя, цэлы шэраг фотаздымкаў, і менавіта па гэтых аналагах драўляная забудова і аднаўлялася. Гэта не стапрацэнтна дакладная рэканструкцыя самой забудовы — гэта такія гіпатэтычны падыход па аналах. І ў выніку атрымаўся найцудоўнейшы праект, — кажа Антон Уладзіміравіч. — Ён прыйшоў у сваім развіцці некалькі этапам. Напрыклад,

калі мы сумесна з гістарычным музеем на іх плошчах рабілі выстаўку, прысвечаную 80-годдзю пачатку вайны, то ролік быў значна пашыраны. І ў яго ўвайшоў ужо менавіта той кавалак Мінска (вуліца Савецкая, лінія сучаснага праспекта), куды пазней і ўпісалі дом пісьменніка. Вядома, што ён быў драўляны, двухпавярховы. Акрамя гэтага, быў размешчаны цудоўны фотаздымак — на ім сярэдні сын Якуба Коласа Юрка Міцкевіч (здымак трыццатых гадоў XX стагоддзя), і гэта сімвал, бо Юрка пайшоў на фронт і прапаў без вестак. Тут можна паглядзець і на першы аўтамабіль пісьменніка. І ўсё гэтыя дэталі ствараюць вельмі добрую атмасферу. Ведаецца, у нас ёсць трылер, зроблены з эфектам, быццам гэта кінахроніка таго часу. Калі я яго

апублікаваў у сацыяльнай сетцы і жартоўна адзначыў, што знойдзена кінахроніка, якая алічбоўваецца ў музеі, то ў каментарыях некаторыя гэта ўспрынялі за праўду — настолькі ўдалая імітацыя ў нас атрымалася. Спадзяёмся, што гэты праект будзе карыстацца папулярнасцю і дадасць новых уражанняў нашым наведвальнікам.

Відэаролік стане часткай пастаяннай экспазіцыі пра беларускага класіка, якую супрацоўнікі музея збіраюцца абнавіць да юбілею, які адзначым у наступным годзе. Аднак ужо зараз у самых цікавых і адданных прыхільнікаў творчасці Якуба Коласа ёсць магчымасць азнаёміцца з вынікам працы, якая ўносіць новыя эмоцыі ў аповед пра яго жыццё.

Алена ДРАПКО,
фота аўтара.